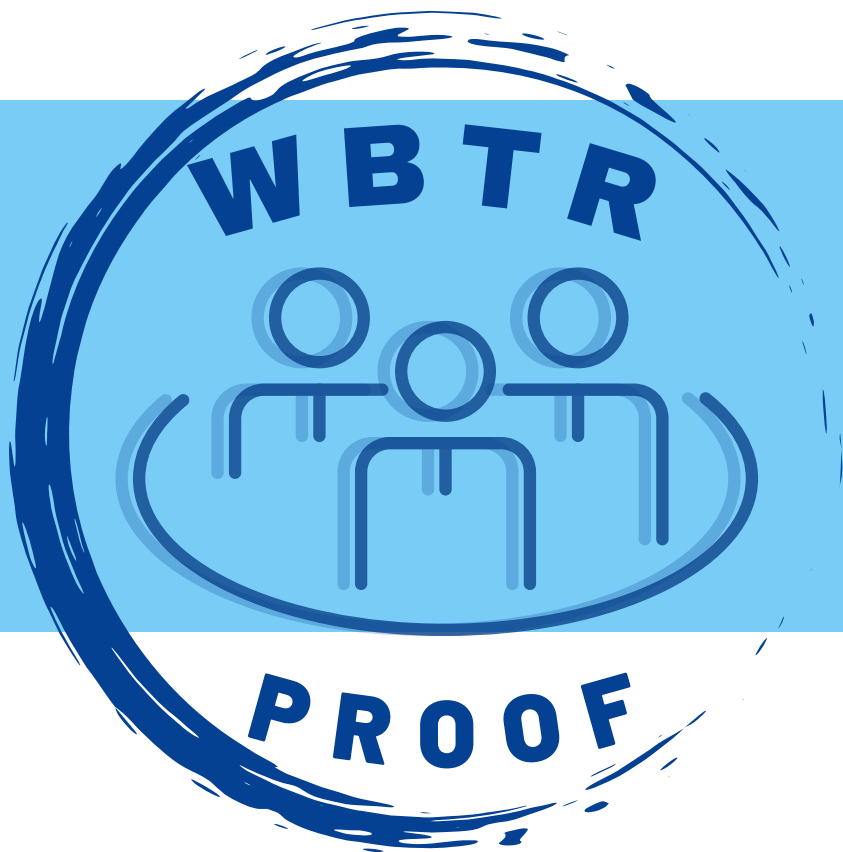

Aan de slag de met WBTR

Sinds 1 juli 2021 is er een nieuwe wet ingegaan voor verenigingen en stichtingen: de Wet Bestuur en Toezicht Rechtsvormen (WBTR).

Leefbaarheids-
alliantie Gelderland

DE WBTR – WAT IS DAT?

Sinds 1 juli 2021 is er een nieuwe wet ingegaan voor verenigingen en stichtingen. Deze heet de Wet Bestuur en Toezicht Rechtsvormen (WBTR). De basis is dat besturen hun interne bestuursafspraken goed vastleggen om de kans op wanbestuur te voorkomen. Ook kan het nodig zijn om de statuten aan te passen. Daarnaast zijn er in de wet een aantal nieuwe regelingen opgenomen over zaken als toezicht, aansprakelijkheid en bijvoorbeeld stemmen.

Wat moet een bestuur doen?

Ieder bestuur van een vereniging of stichting moet aan de slag met de WBTR! Afhankelijk van waar zij over gaan kan dat bescheiden blijven of moet er heel veel op papier gezet worden.

Aanbevolen

De WBTR gaat over veel aspecten die te maken hebben met goed besturen. Met dit werkboek kun je ze stap voor stap doornemen en zo nodig overslaan.

Wat heb je nodig

De meest recente statuten van de vereniging of stichting
Het word bestand – handboek vereniging of handboek stichting.

Het huishoudelijk reglement (als dat er is)

Het bestuursreglement (als dat er is)

Het bestuurshandboek van jullie vereniging of stichting (als dat er is)

Verplicht

1. Controleer dat er niet in de statuten staat dat 1 bestuurslid meer stemmen heeft dan de anderen samen.
2. Controleer of er een bepaling in de statuten staat hoe er bestuurd wordt als er geen bestuursleden meer zijn.

Als dit voor beide punten zo is, hoeven de statuten niet aangepast.

Als het niet zo is, moet dit aangepast worden bij de eerstvolgende statutenwijziging!

Let op

- In dit werkboek staan de uitleg voor de verenigingen en stichtingen bij elkaar. Let op dat je de juiste gebruikt.
- Dit werkboek is gericht op verenigingen en stichtingen. Ook coöperaties moeten voldoen aan de WBTR, maar voor hen is dit werkboek niet bedoeld.
- Dit werkboek en het bijbehorende handboek zijn geen officieel document. Neem bij twijfel of vragen contact op met een notaris, wetswinkel of jurist.

Veel succes!

START

STAP 1

Waar en hoe gaan jullie de afspraken over WBTR/Goed bestuur vastleggen?

Het handboek is een mooie basis. Het is ook handig om nu of later af te spreken of jullie het Huishoudelijk of Bestuursreglement aan gaan passen of op willen stellen. Hou dan vanaf nu bij doorwerken van dit werkboek bij wat je aan wil/moet passen.

STAP 2

Goed bestuur

Er wordt van bestuursleden verwacht dat zij goed besturen. Dat zij het belang van de vereniging of stichting voorop stellen en alles zullen doen (of nalaten) om dat te laten slagen. Omdat dit een nogal algemene beschrijving is, is dit in de wet uitgesplitst in verschillende onderdelen.

Goed bestuur

Stichting pag. 3 Vereniging pag. 3

Dit is een erecode voor bestuursleden, waar ieder bestuurslid zich aan zou moeten houden.

ONDERDELEN VAN DE WET

STAP 3

Aansprakelijkheid

In de nieuwe wet is opgenomen dat als een vereniging of stichting failliet gaat, de bestuursleden persoonlijk aansprakelijk gesteld kunnen worden. Maar alleen als er onbehoorlijk bestuurd is. Deze onbehoorlijke taakvervulling moet dan een belangrijke oorzaak zijn van het faillissement. De curator moet deze oorzaak ook echt aantonen. Bij grotere commerciële verenigingen of stichtingen is iets minder bewijs nodig. Om te voorkomen dat bestuursleden bij een faillissement hoofdelijk, dus privé aansprakelijk gesteld worden, is het van belang om de WBTR/Bestuurs afspraken goed op papier zetten en zo nodig in de statuten op te nemen. Het bestuur moet zich aan die afspraken houden en blijven vastleggen dat zij dat doen en op welke manier.

Actie

Door het handboek goed door te werken voldoe je al bijna helemaal aan de WBTR regels. En door goed besturen natuurlijk!

Tegenstrijdig belang

Tegenstrijdig belang houdt in dat een bestuurslid een persoonlijk belang heeft dat niet persé hetzelfde belang is als dat van de vereniging of stichting.

Bijvoorbeeld als de broer van een de bestuursleden gevraagd gaat worden voor het uitvoeren van een klus voor de vereniging.

Om deze besluiten zuiver te houden moet een bestuurslid bij het begin van een bestuursvergadering melden dat er tegenstrijdig belang zou kunnen zijn. Hij of zij mag dan niet meepraten bij het overleg en het besluit over dat punt. Hij verlaat dus echt even de vergadering.

Vereniging

Zijn er door deze regel te weinig bestuursleden over om te mogen besluiten, dan wordt het besluit voorgelegd aan de (Algemene) Ledenvergadering

Stichting

Als er in een vergadering een besluit genomen wordt, waarbij er van **tegenstrijdig belang** sprake is, moet in de notulen uitgebreid opgenomen worden wat er aan de hand is en hoe het bestuur daar mee omgegaan is. De bestuurder moet nog steeds de vergadering verlaten bij dat betreffende agendapunt.

Actie

- Controleer of er een bepaling over tegenstrijdig belang in de statuten staat. Dit kan opgenomen worden in de statuten, maar het is niet verplicht.

Leg jullie afspraken over tegenstrijdig belang vast in het

- Handboek Stichting pag. 5 Vereniging pag. 5

Info tegenstrijdig belang zie pag. 3

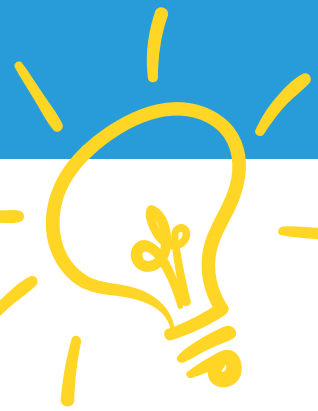
Belet en ontstentenis

Belet is een ander woord voor tijdelijke afwezigheid van een bestuurslid

Er is sprake van belet wanneer een bestuurslid gedurende langere tijd niet fysiek bij de vergadering kan zijn vanwege ziekte, verblijf elders of schorsing. Er is geen sprake van belet wanneer een bestuurslid in geval van ziekte of vakantie wel online aanwezig kan zijn bij de vergadering.

Er is sprake van ontstentenis wanneer een bestuurslid overleden, afgetreden of ontslagen is. Er ontstaat dan een vacature binnen het bestuur.

Het is handig om in de statuten op te nemen dat het bestuur bestuursbevoegd is als er een of meer vacature is/zijn, anders kan het heel lastig worden om besluiten te nemen als er om wat voor reden dan ook niet meer voldoende bestuursleden zijn.

In de WBTR is opgenomen dat elk bestuur in de statuten moet opnemen wie er bestuurt als er geen enkel bestuurslid meer over is. Bij een Vereniging is het dan meestal de verantwoordelijkheid van de (Algemene) Ledenvergadering. Zij kunnen tijdelijk zelf de besluiten nemen, of een of meer mensen aanwijzen die tijdelijk het bestuur vormen.

Bij een Stichting wordt meestal in de statuten opgenomen dat de rechtbank in het geval van belet van alle bestuursleden, bevoegd is om dit op te lossen. Er kan ook een andere vereniging of stichting aangewezen worden om tijdelijk het bestuur te vormen.

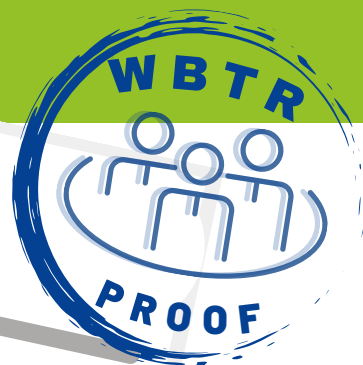
Actie

- Controleer of er een bepaling in de statuten staat hoe er bestuurd wordt als er geen bestuursleden meer zijn.

JA: fijn, dan hoef je nu verder geen actie te ondernemen.

NEE: spreek als bestuur af hoe je dit geregeld wil hebben. Zet het vast op papier in het Handboek en maak afspraken hoe en wanneer dit in de statuten opgenomen gaat worden.

- Leg jullie eigen afspraken over tijdelijke afwezigheid of vacature van een bestuurslid vast in het
- Handboek Stichting pag. 6 Vereniging pag. 6

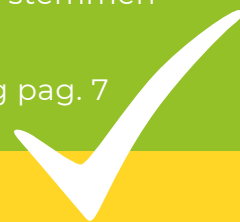

Actie

Meervoudig stemrecht

Het is mogelijk dat binnen een vereniging of stichting is afgesproken dat 1 bestuurslid meer dan 1 stem mag uitbrengen. Het meeste komt voor dat de voorzitter een dubbele of extra zware stem heeft, als bij een stemming het aantal stemmen voor en tegen precies gelijk is. In de nieuwe wet is het verboden dat 1 bestuurslid meer stemmen heeft dan alle andere bestuursleden samen.

1. Staat er in de statuten dat 1 bestuurslid meer stemmen heeft dan de anderen samen?
JA: dan is deze bepaling sinds 1 juli 2021 niet meer rechtsgeldig. Bij het stemmen mag jullie bestuur dat niet meer doen volgens de oude regeling!
 2. Spreek als bestuur af hoe je dit wel geregeld wil hebben. Zet het vast op papier in het Handboek en maak afspraken hoe en wanneer dit in de statuten opgenomen gaat worden.
NEE: fijn! Dan hoeven jullie nu niet het artikel over meervoudig stemrecht in de statuten aan te laten passen.
- Zet op papier wat jullie afspraken over stemmen binnen het bestuur zijn in het
 - Handboek Stichting pag. 7 Vereniging pag. 7

Toezicht

De meeste besturen van een vereniging of stichting zijn vrij eenvoudig: er is 1 bestuur dat alle besluiten neemt. Soms is er een verdeling in een Dagelijks en een Algemeen Bestuur. De nieuwe wet vindt het belangrijk dat er transparant bestuurd wordt. Binnen het bestuur moeten er heldere afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld over hoe er veilig omgegaan wordt met de financiën.

Om het toezicht op het bestuur beter te verankeren komt er ook voor verenigingen en stichtingen de mogelijkheid om een Raad van Toezicht in te stellen. Dit is nu nog niet geregeld in de wet, maar je zou er wel al vast over na kunnen denken. Het is niet verplicht om een aparte bestuursleden voor toezicht te hebben. Wil je het wel, dan zijn dan twee mogelijkheden:

- Uitvoerende en toezichthoudende bestuurders zitten in hetzelfde bestuur (one-tier model)
- Er komt een losse Raad van Toezicht (two-tier)

Als je je bestuur zo in wil gaan richten, laat je dan goed adviseren door de notaris.

LET OP

Soms is het Algemene Bestuur al een soort van Raad van Toezicht. Hoe weet je dat? Als ze zelf geen bestuurstaken uitvoeren en ze de bevoegdheid hebben om een van de (dagelijkse) bestuursleden te ontslaan is er waarschijnlijk sprake van toezicht. Voor deze bestuursleden gelden dan de regels van de WBTR.

LET OP voor stichtingen

Bij een vereniging houdt de (Algemene) Ledenvergadering toezicht op het bestuur. Bij een stichting is er meestal geen vorm van toezicht. De nieuwe wet lost dit op door de rechtbank de mogelijkheid te geven om een bestuurslid van een stichting te ontslaan. Dat kan op verzoek van het Openbaar Ministerie of een belanghebbende. Dat kan alleen op grond van:

- verwaarlozing van de taak
- ingrijpende wijziging van omstandigheden op grond waarvan het voortduren van het bestuurderschap in redelijkheid niet geduld kan worden.
- andere zwaarwegende redenen
- het niet (behoorlijk) voldoen aan een bevel om inzicht te geven in de organisatie en financiën van de stichting.

Actie

- Kijk na en/of overleg of er bij jullie bestuur sprake zou kunnen zijn van toezicht.
- Overleg samen of dat de huidige situatie naar wens is, of dat er iets in moet veranderen.
- Zet de nieuwe afspraken over toezicht op papier in het handboek Stichting pag. 7 Vereniging pag. 7

Bindende voordracht

Bindende voordracht houdt in dat een bepaalde groep mensen een voordracht voor een bestuurslid mag doen. Als er dan maar één kandidaat is, is die automatisch benoemd als bestuurslid. Je zou in de statuten of in het Reglement op kunnen nemen of de bindende voordracht kan worden afgewezen als een bepaald aantal bestuursleden er tegen stemt. Het wetboek zegt hier niets over, dat is echt aan jullie eigen bestuur hoe je daar mee om wil gaan

Zet de afspraken hierover goed op papier en deel ze met de groep mensen die een bindende voordracht mag doen.

Raadgevende stem – alleen voor verenigingen

In de nieuwe wet is opgenomen dat alle bestuursleden het recht hebben om de (Algemene) Ledenvergadering te informeren. Dit is vooral van belang wanneer er een conflict is. Het geldt voor alle bestuursleden, ook voor degene die van buiten de vereniging komen. Alle bestuursleden moeten dan ook voor elke (Algemene) Ledenvergadering uitgenodigd worden. Als er een besluit genomen is door de Ledenvergadering, waarbij niet alle bestuursleden hun mening hebben kunnen geven, kan dat besluit volgens de nieuwe wet zelfs terug gedraaid worden.

STAP 4 HET HELE HANDBOEK INGEVULD? EN NU?

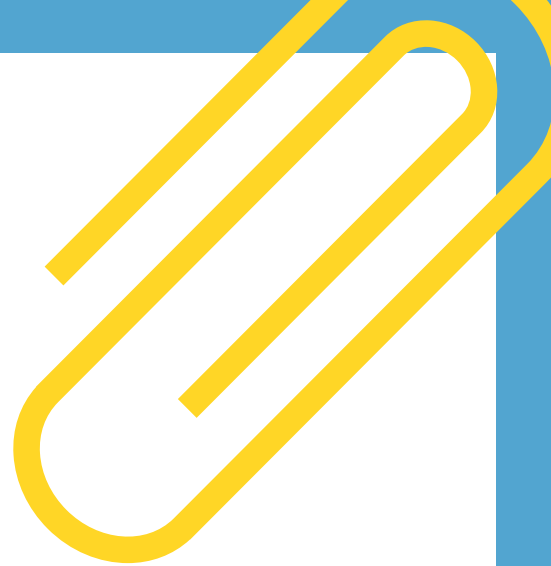
1. Bespreek het Handboek met het hele bestuur, kunnen alle bestuursleden er mee instemmen?
2. Voor een vereniging: bespreek de vastgelegde afspraken op de (Algemene) Ledenvergadering
3. Plan een vast moment om als bestuur jaarlijks naar de WBTR afspraken te kijken.
Tip: kijk dan meteen naar de AVG en de verzekeringen
4. Bij de eerstvolgende statutenwijziging: pas ook de WBTR-artikelen aan

TIP

Een Bestuurshandboek is een hele prettige manier om nieuwe bestuursleden te informeren. Vroeger een echte klapper die het nieuwe bestuurslid feestelijk overhandigd kreeg, nu wellicht digitaal. In het Bestuurshandboek zitten alle nuttige stukken, zoals de statuten, Huishoudelijk Reglement, een declaratieformulier etc.

Bijlage

Kan ik als bestuurslid na 1 juli 2021 hoofdelijk aansprakelijk zijn?

Dit is een vraag die we veel voorbij zien komen. Het geruststellende antwoord is: Ja, maar dat kan nu ook al. Het is niet zo dat de WBTR dit introduceert. Veel bestuurders vrezen voor de hoofdelijke aansprakelijkheid. Het is belangrijk om te begrijpen dat de drempel hiervoor hoog ligt.

Hoe zit het dan precies?

Je kunt als bestuurder aansprakelijk worden gehouden als je er (even simpel gezegd) een grote puinhoop van maakt en je niet gedraagt zoals van een bestuurder verwacht mag worden en de vereniging hierdoor schade lijdt. In juridische termen moet dan sprake zijn van een “ernstig verwijt”. Wanneer daar sprake van is, hangt af van de omstandigheden van het geval. Dat kan in elke situatie dus anders zijn. Maar het moet echt gaan om ernstige fouten. Uit de praktijk weten wij dat bijvoorbeeld het handelen in strijd met de statuten of de wet, het niet deponeren van de jaarstukken, het op orde houden van de boekhouding, het aangaan van verplichtingen waarvan bekend is dat de vereniging die niet kan nakomen en ongerechtvaardigde persoonlijke verrijking kunnen zorgen voor een grond van persoonlijke aansprakelijkheid. Ook is het belangrijk om te weten dat je als bestuur in zijn geheel hoofdelijk aansprakelijk bent. Dus als jouw medebestuurder zich bijvoorbeeld schuldig maakt aan een van deze dingen en jij weet dit maar niet ingrijpt, dan kun je ook hoofdelijk aansprakelijk worden gehouden. Je moet als medebestuurder dus ingrijpen bij misstanden!

Je bent dus niet zomaar aansprakelijk als bestuurder. Als je als bestuurder je houdt aan de wet en de statuten, je in het belang van de vereniging handelt en je gedraagt zoals van een normaal bestuurder mag worden verwacht, dan is het risico op persoonlijke aansprakelijkheid in principe te overzien. Wel is het dus heel belangrijk dat je als bestuur goed weet wat - op grond van de wet en de statuten - je taken zijn en waar je op moet letten.

Wat verandert er dan met de WBTR?

De WBTR verandert een aantal regels voor bestuurders. Het handelen in strijd met de wet of de statuten kan persoonlijke aansprakelijkheid opleveren. Daarom is het dus heel belangrijk dat je de wijzigingen goed begrijpt en ernaar handelt!

Daarnaast komt er met de WBTR een specifieke bepaling over hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders in faillissement. Op het moment dat de vereniging failliet gaat, wordt er een curator aangewezen. Die probeert de schuldeisers te betalen en zal daarbij ook kijken of het bestuur zijn werk wel goed heeft gedaan. Als de curator ziet dat dingen door het bestuur niet goed zijn gedaan, kan hij het bestuur hoofdelijk aansprakelijk stellen. Hiervoor komt nu een speciaal artikel in de wet. Dit maakt het voor de curator een stuk makkelijker. Voor de WBTR kon de curator het bestuur ook al aansprakelijk stellen, maar dat moest dan via het algemene regels van aansprakelijkheid (zie hierboven). Dat is vrij omslachtig en ingewikkeld. Nu is er hiervoor een speciaal artikel opgenomen, net als voor de BV en de NV. Dit maakt het voor de curator een stuk makkelijker.

(Bron: KNVB.nl)

Handige links

[Stappenplan NOV](#)

[Wbtr.nl](#)

[KvK](#)